

مطالعه تطبیقی وضعیت دانشگاه‌های علوم پزشکی طبق نظام رتبه‌بندی آموزش عالی تایمز ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹

اصغر جهان‌دیده^{۱*}، حبیبه عباسی^۲، جبرئیل نسل سراجی^۳، اسماعیل ایدنی^۴، زهرا ریاحی پور^۵، زهرا عباسی^۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۰/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۲/۱۱

چکیده

زمینه و هدف: ایجاد یک چشم‌انداز درازمدت برای ایجاد دانشگاه‌های سطح جهانی ضروری است. در محیط رقابتی کنونی، دانشگاه‌ها باید به سطح بالایی از عملکرد دست یابند، که منجر به تولید محصولات نوآورانه و برآورده کردن نیازهای جامعه شود. برای اینکه بتوانیم استراتژی و برنامه درستی جهت توسعه اقتصادی و اجتماعی داشته باشیم باید عملکرد دانشگاه‌ها را ارزیابی کنیم. در این خصوص رتبه‌بندی (Ranking) می‌تواند مفید واقع شود.

روش بررسی: در این پژوهش از روش تحلیلی و توصیفی استفاده شده است، به منظور تعیین وضعیت دانشگاه‌ها، سوابق موجود از طریق جستجو در سایت‌های معتبر اینترنتی و مطالعه جدیدترین مقالات و مستندات مرتبط بررسی شده است. سپس از آمارتوصیفی برای تطبیق و مقایسه دانشگاه برتر جهانی طبق رتبه‌بندی تایمز ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ استفاده شده است.

یافته‌ها: طبق رتبه‌بندی ۲۰۱۸ تایمز ۱۸ دانشگاه و ۲۰۱۹ تعداد ۲۹ دانشگاه از ایران جز دانشگاه‌های برتر بوده‌اند. دانشگاه نوشیروانی بابل، رتبه اول ملی را به خود اختصاص داده است. از نظر آموزش، دانشگاه علوم پزشکی تهران، از نظر پژوهش، دانشگاه‌های امیرکبیر و صنعتی شریف، از نظر استناد، دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل، از نظر درآمد صنعتی، دانشگاه شریف و از نظر وجهه جهانی دانشگاه تهران دارای رتبه اول ملی می‌باشند. از نظر شاخص نسبت دانشجو به استاد، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، از نظر درصد دانشجویان بین‌المللی دانشگاه علوم پزشکی تهران در رتبه اول ملی قرار دارند.

نتیجه‌گیری: ارزیابی هدفمند و ساختار یافته عملکرد دانشگاه‌ها از اجزای لازم برای بقای سیستم آموزشی کشور و دانشگاه‌هاست. لذا برای تعیین مسیر، شناسایی نقاط قوت و ضعف و همچنین مزیت رقابتی بین دانشگاه‌های کشور و جهان، رتبه‌بندی ضرورت دارد.

کلمات کلیدی: رتبه‌بندی، ارزیابی عملکرد، دانشگاه، توسعه، رتبه‌بندی آموزش عالی تایمز

*۱. نویسنده مسئول، پزشک عمومی، کارشناس دبیرخانه آمایش سرزمینی، معاونت آموزشی وزارت بهداشت، تهران، ایران. dr.a.jahandideh@gmail.com

۲. دانشجوی دکترا، دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی، معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تهران، ایران. habbasi2006@gmail.com

۳. استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران، دبیرخانه آمایش سرزمینی، معاونت آموزشی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، تهران، ایران. jnsaraji@tums.ac.ir

۴. دانشیار دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهشتی، دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی، معاونت آموزشی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، تهران، ایران. esmaeileidani@gmail.com

۵. متخصص کودکان از دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران. zriahipoor@gmail.com

۶. کارشناس ارشد، سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. abbasizahra1987@gmail.com

مقدمه

بروز تحولات گسترده، تغییرات عمده‌ای را در عرصه‌های مختلف زندگی بشر به دنبال داشته است. از این رو کشورهای جهان با چالش‌های متفاوتی مواجه شده و به تبع آن نظام علمی آنها نیز دستخوش تحولات شگرفی شده است. رقابت میان دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی سبب شده است که در سال‌های اخیر توجه به وضعیت کیفی نظام آموزش عالی در اولویت قرار گیرد. اهمیت ارزشیابی در آموزش عالی به حدی است که صاحب‌نظران از آن به عنوان ضامن بقاء دانشگاه‌ها یاد می‌کنند (۱).

طی سال‌های اخیر ارزیابی و رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان توجه محققان و مسئولان آموزش عالی کشورها را به خود جلب کرده است. یکی از نتایج حاصل از این رتبه‌بندی‌ها ظهور مفهوم دانشگاه‌های برتر جهانی است. نوع دانشگاه‌ها که در صدر فهرست رتبه‌بندی‌های جهانی قرار دارند، با ویژگی‌های خاص خود دارای بهترین بازدهی علمی و پژوهشی هستند. به همین دلیل بسیاری از دانشگاه‌ها با الگو قرار دادن این قبیل دانشگاه‌ها درصدد نیل به جایگاه و نیز ویژگی‌های این قبیل دانشگاه‌ها هستند. دانشگاه‌ها با توجه به رسالت خود در خصوص رفع مشکلات و نیازمندی‌های ملی و فراملی، تلاش‌های زیادی را به منظور پاسخگویی به نیازهای ذینفعان در دستور کار خود قرار داده‌اند و در این مسیر رقابت‌های ملی و بین‌المللی بین آنها افزایش یافته است. رقابت میان دانشگاه‌ها در عرصه ملی و بین‌المللی سبب شده است که متولیان و ذینفعان دانشگاه‌ها با شناخت هرچه بیشتر نتایج سودمند این رقابت به زمینه‌سازی و کمک به دانشگاه‌های متبوع خود برای کسب موفقیت بیشتر در امر رقابت با سایر دانشگاه‌ها بپردازند (۲).

طبق تحقیقات ویلیام گورملی و دیوید وایمر (۱۹۹۹) رتبه‌بندی سازمانی گاهی اوقات می‌تواند به عنوان یک ابزار مفید برای پاسخگویی عمومی، ارائه اطلاعات به مصرف‌کنندگان و

1. William Gormley and David Weimer

سیاست‌گذاران در تفاوت‌های قابل اندازه‌گیری کیفیت خدمات باشد، همچنین انگیزه‌ای برای بهبود کیفیت سازمان‌ها باشد (۳). طبق نظر بالتن^۲ (۲۰۱۰) رتبه‌بندی دانشگاه‌ها در صورتی که بتواند به طور دقیق ارزش‌ها و توانایی‌های هر دانشگاه را روشن و معرفی کند کاربردهای فراوانی دارد. نتایج این رتبه‌بندی می‌تواند برای مدیران دانشگاه به عنوان یک الگو عمل کرده و در شناسایی مهمترین نقاط قوت و ضعف و مشخص کردن راه توسعه و پیشرفت دانشگاه کمک کند؛ می‌تواند برای دانشجویان و اعضای هیأت علمی در انتخاب محل تحصیل یا کار متناسب با علایق مفید باشد؛ می‌تواند مؤسسات خصوصی یا دولتی را در انتخاب دانشگاه‌های همکاری که بهتر بتوانند نیازهای آنها را مرتفع کنند یاری نماید؛ همچنین می‌تواند برای سیاستگذاران کشور در مورد برنامه‌ریزی در دانشگاه‌ها متناسب با نیازهای جامعه مفید باشد (۴).

رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی، جزئی جدایی‌ناپذیر از سیستم آموزش عالی محسوب می‌شود، زیرا تنها با پیش هدفمند و ساختار یافته و دقیق عملکرد می‌توان به ارتقاء مداوم کیفیت دست یافت. بنابراین می‌توان با طراحی دقیق و همه‌جانبه شاخص‌های عملکردی به رتبه‌بندی این مؤسسات پرداخت و با ایجاد محیطی رقابتی، پیشرفت سریع و دستیابی به اهداف آموزش عالی را تسهیل کرد (۵).

طبق نظر آلتباخ^۳ (۲۰۰۴)، کان^۴ و همکاران (۲۰۰۵) و نایلند^۵ (۲۰۰۰ و ۲۰۰۷) دانشگاه‌های مطرح جهانی^۶ دانشگاه‌هایی قانونمند هستند که تعدادی از ویژگی‌های اساسی را دارند: مانند استادان بسیار متخصص؛ پژوهش عالی؛ تدریس با کیفیت؛ سطوح بالای منابع مالی دولتی و غیردولتی؛ دانشجویان

2. Boulton
3. Altbach
4. Khoon
5. Niland
6. World-Class Universities

نقش دانشگاه‌ها در توسعه

از نظر سبزرز^۱ هدف نهایی توسعه، بهبود سطح زندگی افراد جامعه از طریق کاهش فقر، بیکاری و نابرابری است. تا اوایل دهه هشتاد میلادی با حاکم بودن الگوواره رشد، تصور بر این بود که تنها راه رسیدن به توسعه، افزایش رشد اقتصادی است. افزایش رشد اقتصادی نیز منوط به افزایش تولید و مصرف و استفاده بیش از پیش از منابع طبیعی بود. بدین ترتیب، چرخه معیوب رشد اقتصادی، افزایش جمعیت، تخریب منابع طبیعی و آلودگی محیط زیست، تخریب لایه ازن و ... شکل گرفت (۷). آموزش، اثربخش‌ترین ساز و کار جامعه برای مقابله با بزرگترین چالش این قرن؛ یعنی توسعه پایدار است. توسعه پایدار به انسان‌های کل نگر، دارای تفکر سیستمی، دارای بینش میان و فرارشته‌ای، آگاه، خلاق و مشارکت‌جو نیاز دارد. تولید منابع انسانی واجد شرایط فوق، نیازمند گسترش آموزش توسعه‌ای در راستای توسعه پایدار بوده که این امر خود از بزرگترین چالش‌های توسعه پایدار می‌باشد که برای تداوم حیات خود نیازمند آن است (۸).

دانشگاه‌ها فرصت‌هایی را برای عموم بر اساس شایستگی ارائه می‌دهند؛ دامنه تحرک اجتماعی را گسترش می‌دهند؛ موجب ارتقاء شغلی و زندگی افراد تحصیل کرده می‌شوند؛ از طریق آمادگی فارغ‌التحصیلان برای مشاغل و تهیه نوآوری برای صنعت، به تولید و رفاه کمک می‌کنند؛ اشتغال برای شهرها و مناطق را فراهم کنند؛ به ایجاد و انتشار دانش و ایده‌ها، و پیشبرد آزادی بیسان کمک می‌کنند؛ سواد علمی را تقویت می‌کنند و موجب حفظ محاورات فکری و کار هنری می‌شوند؛ به سیاست و حکومت کمک می‌کنند و شهروندان را برای تصمیم‌گیری‌های دموکراتیک آماده می‌کنند. موسسات آموزش عالی موجب حفظ یک چشم‌انداز جهانی و رشد ارتباطات بین‌المللی می‌شوند. آگاهی زیست محیطی را افزایش می‌دهند و راه‌حلی برای مشکلات جهانی پیدا می‌کنند (۹).

بین‌المللی و بسیار با استعداد؛ آزادی بیان و عمل؛ ساختار مدیریتی مستقل؛ و تجهیزات مناسب برای تدریس، تحقیق، مدیریت اجرایی و زندگی دانشجویی. دانشگاه‌هایی که دارای بالاترین رتبه هستند، از طریق تحقیق، تدریس با برنامه‌های نوآورانه کمک‌های قابل توجهی به پیشرفت دانش می‌کنند. در این دانشگاه‌ها روش‌های آموزشی شرایط مطلوب دارد، پژوهش جزء جدایی‌ناپذیر آموزش و تدریس می‌باشد و فارغ‌التحصیلان برجسته‌ای دارند زیرا آنها در طول تحصیلات خود و پس از فارغ‌التحصیلی در عرصه رقابت شدید برای موفقیت قرار دارند. این دستاوردهای بهم پیوسته مستحکم و شهرت بین‌المللی مربوط به این دستاوردهای پایدار است که این مؤسسات را در سطح جهانی قرار می‌دهد. هیچ فرمول جهانی (عمومی) یا فرمول جادویی برای ساختن یک دانشگاه جهانی وجود ندارد. زمینه‌های ملی و مدل‌های نهادی به طور گسترده‌ای متفاوت است. بنابراین، هر کشوری باید از میان راه‌های مختلف ممکن یک استراتژی با توجه به نقاط قوت و منابع را انتخاب کند (۶).

طبق اهداف کلان نظام علم و فناوری کشور (بند ۲-۲ فصل دوم) سند نقشه جامع علمی کشور مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی اسفند ۱۳۸۹، دستیابی به جایگاه اول علم و فناوری در جهان اسلام و احراز جایگاه برجسته علمی و الهام‌بخش در جهان و استقرار جامعه دانش‌بنیان، عدالت محور، تعمیق و گسترش آموزش‌های عمومی و تخصصی؛ دستیابی به توسعه علوم و فناوری‌های نوین و نافع و غیره ضروری می‌باشد. لذا در این خصوص لازم است بدانیم وضعیت موجود چیست، نقاط قوت و ضعف کدامند. رتبه‌بندی جهانی دانشگاه‌ها می‌تواند موثر واقع شود. در این پژوهش، با توجه به مساله جهانی شدن و ضرورت توسعه آموزش عالی به وضعیت کنونی دانشگاه‌های ایران در رتبه‌بندی تایمز ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ و مقایسه تطبیقی آنها پرداخته می‌شود.

1. Seers, D.

ده دانشگاه برتر جهان بر اساس رتبه‌بندی تایمز

رتبه‌بندی آموزش عالی تایمز یکی از نظام‌های معتبر بین‌المللی است که از سال ۲۰۰۴ مراکز آموزش عالی را در سرتاسر جهان مورد ارزیابی و رتبه‌بندی قرار داده است. این رتبه‌بندی از ۱۳ شاخص در قالب ۵ معیار کلی آموزش با وزن ۳۰ درصد، پژوهش با وزن ۳۰ درصد، استنادات با وزن ۳۰ درصد، وجهه بین‌المللی با وزن ۷.۵ درصد و ارتباط با صنعت با وزن ۲.۵ درصد بهره‌گرفته است. معیارهای ۵ گانه اصلی و شاخصهای رتبه‌بندی تایمز به شرح جدول شماره (۱) می‌باشد (۱۰) و (۱۱).

طبق رتبه‌بندی تایمز ۱۰ دانشگاه برتر جهان در سال ۲۰۱۹ به شرح جدول شماره (۲) می‌باشند. طبق ۵ معیار اصلی نظام رتبه‌بندی تایمز در سال ۲۰۱۹، دانشگاه اکسفورد که رتبه اول جهان می‌باشد در شاخص پژوهش امتیاز ۹۹/۵ یعنی بیشترین امتیاز را در بین ۱۰ دانشگاه برتر کسب نموده است. بیشترین امتیاز در شاخص آموزش و تدریس مربوط به موسسه فناوری کالیفرنیا

امریکا و بیشترین امتیاز در شاخص استناد، توامان به دانشگاه استنفورد امریکا و موسسه فناوری ماساچوست امریکا اختصاص دارد. از نظر معیار درآمد صنعتی، موسسه فناوری کالیفرنیا و از نظر وجهه بین‌المللی کالج ایمپریال لندن دارای بیشترین امتیاز هستند.

شاخص‌های تعداد دانشجویان، نسبت دانشجویان به استاد، درصد دانشجویان بین‌المللی و نسبت زن به مرد در این ۱۰ دانشگاه برتر به شرح جدول شماره (۳) می‌باشد. بیشترین تعداد دانشجویان در دانشگاه هاروارد امریکا با ۲۰۵۹۵ نفر و کمترین تعداد دانشجویان مربوط به موسسه فناوری کالیفرنیا امریکا با ۲۲۵۵ دانشجویان می‌باشد. از نظر شاخص نسبت دانشجویان به استاد دانشگاه اکسفورد ۱۱ به ۱۰ در بهترین شرایط می‌باشد. از نظر شاخص درصد دانشجویان بین‌المللی، کالج ایمپریال لندن با ۵۶٪ دانشجویان بین‌المللی در صدر قرار می‌گیرد و از نظر شاخص حضور نسبت زن به مرد دانشگاه ییل امریکا با درصد ۵۰-۵۰ بهترین می‌باشد (۱۱).

جدول شماره (۱): معیارهای ۵ گانه اصلی و شاخص‌های ۱۳ گانه رتبه‌بندی تایمز

| معیارهای اصلی | وزن معیار (درصد) | شاخص | وزن شاخص (درصد) |
|-----------------|------------------|--|-----------------|
| آموزش | ۳۰ | بررسی شهرت در آموزش | ۱۵ |
| | | نسبت مدرک دکتری به تعداد اعضای هیأت علمی | ۶ |
| | | نسبت تعداد کل دانشجویان کارشناسی به اعضای هیأت علمی | ۴.۵ |
| | | نسبت مدرک دکتری به کارشناسی ارائه شده توسط مؤسسه | ۲.۲۵ |
| | | درآمد مؤسسه نسبت به تعداد اعضای هیأت علمی | ۲.۲۵ |
| پژوهش | ۳۰ | بررسی شهرت در پژوهش | ۱۸ |
| | | درآمد پژوهش | ۶ |
| | | تعداد مقالات منتشر شده به ازای اعضای هیأت علمی | ۶ |
| استنادات | ۳۰ | تأثیر میانگین تعداد استنادها به ازای مقالات منتشر شده | ۳۰ |
| درآمد صنعتی | ۲.۵ | درآمد پژوهشی حاصل از صنعت (به ازای اعضای هیأت علمی) | ۲.۵ |
| وجهه بین‌المللی | ۷.۵ | نسبت اعضای هیأت علمی بین‌المللی به بومی | ۲.۵ |
| | | نسبت دانشجویان بین‌المللی به بومی | ۲.۵ |
| | | سهم مقالات منتشر شده مشترک با نویسندگان همکار بین‌المللی | ۲.۵ |

جدول شماره (۲): ده دانشگاه برتر جهان طبق رتبه‌بندی تایمز ۲۰۱۹ از نظر معیارهای ۵ گانه (۱۱)

| ردیف | نام دانشگاه | نام کشور | امتیاز کلی | آموزش | پژوهش | استناد | درآمد صنعتی | وجهه بین‌المللی |
|------|------------------------|----------|------------|-------|-------|--------|-------------|-----------------|
| ۱ | اکسفورد | انگلستان | ۹۶/۰ | ۹۱/۸ | ۹۹/۵ | ۹۹/۱ | ۶۷/۰ | ۹۶/۳ |
| ۲ | کمبریج | انگلستان | ۹۴/۸ | ۹۲/۱ | ۹۸/۸ | ۹۷/۱ | ۵۲/۹ | ۹۴/۳ |
| ۳ | استنفورد | امریکا | ۹۴/۷ | ۹۲/۱ | ۹۸/۸ | ۹۹/۹ | ۶۴/۶ | ۷۹/۳ |
| ۴ | موسسه فناوری ماساچوست | امریکا | ۹۴/۲ | ۹۱/۹ | ۹۲/۷ | ۹۹/۹ | ۸۷/۶ | ۸۹/۰ |
| ۵ | موسسه فناوری کالیفرنیا | امریکا | ۹۴/۱ | ۹۴/۵ | ۹۷/۲ | ۹۹/۲ | ۸۸/۲ | ۶۲/۳ |
| ۶ | هاروارد | امریکا | ۹۳/۶ | ۹۰/۱ | ۹۸/۴ | ۹۹/۶ | ۴۸/۷ | ۷۹/۷ |
| ۷ | پرینستون | امریکا | ۹۲/۳ | ۸۹/۹ | ۹۳/۶ | ۹۹/۴ | ۵۷/۳ | ۸۰/۱ |
| ۸ | ییل | امریکا | ۹۱/۳ | ۹۱/۶ | ۹۳/۵ | ۹۷/۸ | ۵۱/۵ | ۶۸/۳ |
| ۹ | کالج ایمپریال لندن | انگلستان | ۹۰/۳ | ۸۵/۸ | ۸۷/۷ | ۹۷/۸ | ۶۷/۳ | ۹۷/۱ |
| ۱۰ | شیکاگو | امریکا | ۹۰/۲ | ۹۰/۲ | ۹۰/۱ | ۹۹/۰ | ۴۱/۴ | ۷۰/۹ |

جدول شماره (۳): ده دانشگاه برتر طبق رتبه‌بندی تایمز ۲۰۱۹ از نظر شاخص‌ها (۱۱)

| ردیف | نام دانشگاه | نام کشور | تعداد دانشجوین | نسبت دانشجویه استناد | درصد دانشجوین بین‌المللی | نسبت زن به مرد |
|------|------------------------|----------|----------------|----------------------|--------------------------|----------------|
| ۱ | اکسفورد | انگلستان | ۲۰,۲۹۸ | ۱۱/۱۰ | ۴۰ | ۴۶/۵۴ |
| ۲ | کمبریج | انگلستان | ۱۸,۷۴۹ | ۱۰,۹ | ۳۷ | ۴۶/۵۴ |
| ۳ | استنفورد | امریکا | ۱۵۸۷۸ | ۷,۴ | ۲۳ | ۴۳/۵۷ |
| ۴ | موسسه فناوری ماساچوست | امریکا | ۱۱,۲۳۱ | ۸,۷ | ۳۴ | ۳۸/۶۲ |
| ۵ | موسسه فناوری کالیفرنیا | امریکا | ۲۲۵۵ | ۶/۵ | ۲۹ | ۳۳/۶۷ |
| ۶ | هاروارد | امریکا | ۲۰,۵۹۵ | ۹/۱ | ۲۶ | ۴۸/۵۲ |
| ۷ | پرینستون | امریکا | ۷,۹۹۶ | ۸/۲ | ۲۴ | ۴۵/۵۵ |
| ۸ | ییل | امریکا | ۱۲۳۱۸ | ۵/۲ | ۲۰ | ۵۰/۵۰ |
| ۹ | کالج ایمپریال لندن | انگلستان | ۱۶۴۲۵ | ۱۱/۷ | ۵۶ | ۳۸/۶۲ |
| ۱۰ | شیکاگو | امریکا | ۱۳۵۶۲ | ۶/۱ | ۲۵ | ۴۴/۵۶ |

ده دانشگاه برتر آسیا بر اساس رتبه‌بندی تایمز

طبق نظام رتبه‌بندی تایمز، ده دانشگاه برتر آسیا به شرح جدول شماره (۴) می‌باشد. که از نظر معیارهای ۵ گانه، از نظر آموزش دانشگاه پکنینگ چین، از نظر پژوهش تی سینگوای چین، از نظر

استناد دانشگاه علم و صنعت هنگ کنگ، از نظر درآمد صنعتی دانشگاه تی سینگوای چین و از نظر وجهه بین‌المللی، دانشگاه هنگ کنگ بیشترین امتیاز را کسب نموده‌اند.

بین‌المللی، دانشگاه هنگ‌کنگ و نسبت زن به مرد دانشگاه ملبورن استرالیا در راس قرار می‌گیرند.

همانطور که در جدول شماره (۵) ملاحظه می‌شود در شاخص‌های تعداد دانشجو، دانشگاه ملبورن استرالیا، نسبت دانشجو به استاد، دانشگاه پکینگ چین، درصد دانشجویان

جدول شماره (۴): ده دانشگاه برتر آسیا طبق رتبه‌بندی تایمز ۲۰۱۹ از نظر معیارهای ۵ گانه (۱۱)

| رتبه جهانی | رتبه آسیایی | نام دانشگاه | نام کشور | امتیاز کلی | آموزش | پژوهش | استناد | درآمد صنعتی | وجهه بین‌المللی |
|------------|-------------|---------------------|----------|------------|-------|-------|--------|-------------|-----------------|
| ۲۲ | ۱ | تی سینگوا | چین | ۸۲/۸ | ۸۷/۷ | ۹۴/۱ | ۷۴/۸ | ۹۹/۸ | ۴۵/۰ |
| ۲۳ | ۲ | دانشگاه ملی سنگاپور | سنگاپور | ۸۲/۴ | ۷۷/۳ | ۸۸/۸ | ۷۸/۹ | ۶۷/۶ | ۹۵/۵ |
| ۳۱ | ۳ | پکینگ | چین | ۷۹/۲ | ۸۸/۸ | ۸۰/۴ | ۷۶/۷ | ۴۸/۳ | ۵۶/۵ |
| ۳۲ | ۴ | ملبورن | استرالیا | ۷۳/۳ | ۶۸ | ۷۳/۴ | ۹۰/۳ | ۷۴/۰ | ۹۳/۱ |
| ۳۶ | ۵ | هنگ کنگ | هنگ کنگ | ۷۶/۳ | ۷۲/۶ | ۷۸/۴ | ۷۳/۷ | ۵۶/۵ | ۹۹/۷ |
| ۴۲ | ۶ | توکیو | ژاپن | ۷۴/۱ | ۸۴ | ۸۷/۲ | ۶۱/۳ | ۶۷/۲ | ۳۵/۹ |
| ۴۶ | ۷ | علم و صنعت | هنگ کنگ | ۷۳/۵ | ۵۶/۸ | ۶۷/۶ | ۹۳/۹ | ۵۶/۸ | ۸۴/۷ |
| ۴۹ | ۸ | ملی استرالیا | استرالیا | ۷۲/۴ | ۵۵/۵ | ۷۰/۶ | ۸۷/۳ | ۴۹/۱ | ۹۵ |
| ۵۱ | ۹ | صنعتی نانیانگ | سنگاپور | ۷۲/۲ | ۵۵/۴ | ۶۸/۸ | ۸۸/۶ | ۸۳/۱ | ۹۵/۴ |
| ۵۵ | ۱۰ | چینی هنگ کنگ | هنگ کنگ | ۷۰/۷ | ۵۴/۳ | ۶۴/۹ | ۸۴/۵ | ۵۴/۱ | ۸۹/۶ |

جدول شماره (۵): ده دانشگاه برتر آسیا طبق رتبه‌بندی تایمز از نظر شاخص‌ها (۱۱)

| رتبه جهانی | رتبه آسیایی | نام دانشگاه | نام کشور | تعداد دانشجویان | نسبت دانشجو به استاد | درصد دانشجویان بین‌المللی | نسبت زن به مرد |
|------------|-------------|---------------------|----------|-----------------|----------------------|---------------------------|----------------|
| ۲۲ | ۱ | تی سینگوا | چین | ۳۶۹۱۲ | ۱۱/۹ | ۱۱ | ۳۴/۶۶ |
| ۲۳ | ۲ | دانشگاه ملی سنگاپور | سنگاپور | ۳۰۷۲۷ | ۱۷/۴ | ۲۸ | ۵۰/۵۰ |
| ۳۱ | ۳ | پکینگ | چین | ۴۲۵۴۷ | ۸/۹ | ۱۷ | ۴۸/۵۲ |
| ۳۲ | ۴ | ملبورن | استرالیا | ۴۵۰۳۰ | ۲۶/۶ | ۴۲ | ۵۶/۴۴ |
| ۳۶ | ۵ | هنگ کنگ | هنگ کنگ | ۱۸۱۲۲ | ۱۸/۱ | ۴۳ | ۵۴/۴۶ |
| ۴۲ | ۶ | توکیو | ژاپن | ۲۵۸۲۸ | ۷/۶ | ۱۱ | - |
| ۴۶ | ۷ | علم و صنعت | هنگ کنگ | ۱۰۳۹۴ | ۲۳/۶ | ۳۱ | - |
| ۴۹ | ۸ | ملی استرالیا | استرالیا | ۱۶۸۴۰ | ۱۸/۵ | ۳۹ | ۵۲/۴۸ |
| ۵۱ | ۹ | صنعتی نانیانگ | سنگاپور | ۲۵۷۳۸ | ۱۶/۷ | ۲۸ | ۴۸/۵۲ |
| ۵۵ | ۱۰ | چینی هنگ کنگ | هنگ کنگ | ۱۷۸۸۳ | ۱۸/۴ | ۳۳ | - |



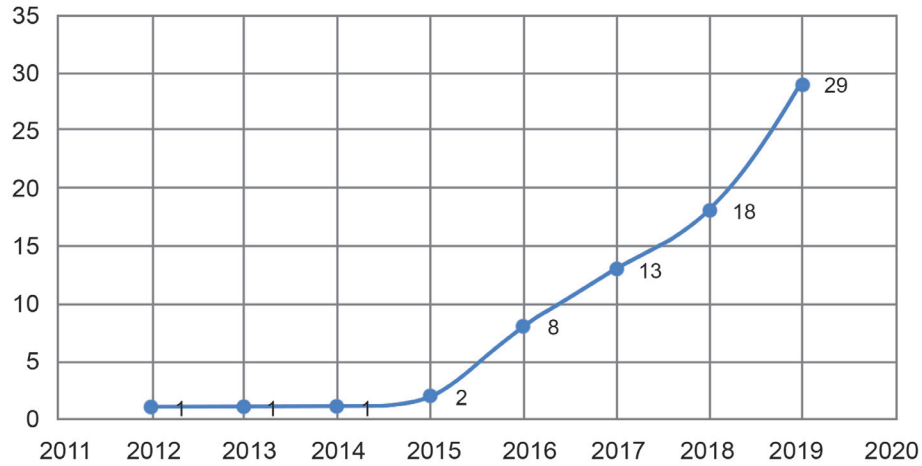
وضعیت و جایگاه دانشگاه‌های ایران براساس رتبه‌بندی تایمز
طبق پایگاه رتبه‌بندی تایمز در سال ۲۰۱۸ نام ۱۸ مؤسسه ایرانی در فهرست مراکز آموزش عالی برتر آسیا قرار گرفته است. این تعداد در سال ۲۰۱۷ برابر با ۱۴ دانشگاه بوده است. دانشگاه نوشیروانی بابل که برترین دانشگاه کشور در رتبه‌بندی تایمز معرفی شده است، توانسته جایگاه ۳۷ آسیا را اخذ کند. دانشگاه‌های صنعتی شریف و صنعتی امیرکبیر نیز با رتبه‌های ۸۳ و ۸۸ آسیا بعد از دانشگاه نوشیروانی بابل رتبه دوم و سوم ایران را کسب کرده‌اند. در جدول شماره (۶) عملکرد دانشگاه‌های ایران در سال ۲۰۱۸ نمایش داده شده است (۱۱) و (۱۲).

طبق رتبه‌بندی تایمز، تعداد دانشگاه‌های ایران از سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۹ روند افزایشی داشته است. همانطور که در نمودار شماره (۱) نیز دیده می‌شود در سال‌های ۲۰۱۲، ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ فقط یک دانشگاه، در سال ۲۰۱۵ دو دانشگاه، ۲۰۱۶ هشت دانشگاه، ۲۰۱۷ سیزده دانشگاه و ۲۰۱۸ تعداد ۱۸ دانشگاه جز دانشگاه‌های برتر بوده‌اند که در رتبه‌بندی ۲۰۱۹ این پیشرفت قابل ملاحظه بوده است و تعداد دانشگاه‌های برتر ایران به ۲۹ دانشگاه می‌رسد. براساس رتبه‌بندی تایمز ۲۰۱۹، دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل با بازه رتبه‌ای ۳۵۱-۴۰۰ و دانشگاه صنعتی امیرکبیر و نیز

جدول شماره (۶): وضعیت دانشگاه‌های ایران در رتبه‌بندی تایمز ۲۰۱۸ از نظر معیارهای ۵ گانه (۱۲).

| نام دانشگاه (رتبه در آسیا) | رتبه ملی | رتبه جهانی | امتیاز کل | استانداها | درآمدهای صنعتی | وجهه جهانی | پژوهش | آموزش |
|------------------------------------|----------|------------|-----------|-----------|----------------|------------|-------|-------|
| دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل | ۱ | ۳۵۰-۳۰۱ | ۴۵/۱-۴۲/۴ | ۹۹/۱ | ۵۶/۱ | ۱۵/۵ | ۱۲/۲ | ۲۴/۸ |
| دانشگاه صنعتی امیرکبیر | ۲ | ۸۰۰-۶۰۱ | ۳۰/۶-۲۱/۵ | ۳۵/۳ | ۷۴/۴ | ۱۶/۸ | ۲۷/۲ | ۲۷/۴ |
| دانشگاه علم و صنعت ایران | ۳ | ۸۰۰-۶۰۱ | ۳۰/۶-۲۱/۵ | ۳۶/۳ | ۵۱/۲ | ۱۵/۱ | ۲۴/۷ | ۲۵/۵ |
| دانشگاه صنعتی اصفهان | ۴ | ۸۰۰-۶۰۱ | ۳۰/۶-۲۱/۵ | ۴۱/۸ | ۸۴/۱ | ۲۰/۱ | ۲۰/۵ | ۲۱/۴ |
| دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی | ۵ | ۸۰۰-۶۰۱ | ۳۰/۶-۲۱/۵ | ۲۷ | ۴۷/۴ | ۱۶/۷ | ۱۸/۵ | ۱۹/۴ |
| دانشگاه صنعتی شریف | ۶ | ۸۰۰-۶۰۱ | ۳۰/۶-۲۱/۵ | ۳۶/۷ | ۹۶/۴ | ۱۹/۶ | ۲۶/۵ | ۲۵/۵ |
| دانشگاه تبریز | ۷ | ۸۰۰-۶۰۱ | ۳۰/۶-۲۱/۵ | ۳۵/۲ | ۴۱/۲ | ۱۶ | ۱۴/۶ | ۲۵ |
| دانشگاه تهران | ۸ | ۸۰۰-۶۰۱ | ۳۰/۶-۲۱/۵ | ۲۸/۲ | ۳۱/۷ | ۲۱/۴ | ۲۱/۷ | ۳۱/۱ |
| دانشگاه علوم پزشکی تهران | ۹ | ۸۰۰-۶۰۱ | ۳۰/۶-۲۱/۵ | ۲۱/۴ | ۳۵/۶ | ۱۷/۷ | ۱۴ | ۴۴/۲ |
| دانشگاه فردوسی مشهد | ۱۱۰ | ۱۰۰۰-۸۰۱ | ۲۱/۴-۱۵/۶ | ۲۰/۱ | ۳۵/۸ | ۲۰/۲ | ۱۴/۷ | ۲۲/۹ |
| دانشگاه گیلان | ۱۱ | ۱۰۰۰-۸۰۱ | ۲۱/۴-۱۵/۶ | ۲۴/۴ | ۳۲ | ۱۴ | ۱۰/۹ | ۱۸ |
| دانشگاه اصفهان | ۱۲ | ۱۰۰۰-۸۰۱ | ۲۱/۴-۱۵/۶ | ۹/۱ | ۴۱/۴ | ۱۶/۱ | ۲۰/۲ | ۲۴/۸ |
| دانشگاه شهید بهشتی | ۱۳ | ۱۰۰۰-۸۰۱ | ۲۱/۴-۱۵/۶ | ۱۹/۱ | ۴۶/۷ | ۱۶/۴ | ۱۹/۸ | ۲۱/۸ |
| دانشگاه شیراز | ۱۴ | ۱۰۰۰-۸۰۱ | ۲۱/۴-۱۵/۶ | ۱۸/۴ | ۴۵/۳ | ۱۶/۶ | ۲۰/۵ | ۲۲/۹ |
| دانشگاه الزهرا | ۱۵ | +۱۰۰۱ | ۱۵/۵-۹/۲ | ۱۴/۳ | ۳۳/۳ | ۱۳/۸ | ۹/۲ | ۱۸ |
| دانشگاه بیرجند | ۱۶ | +۱۰۰۱ | ۱۵/۵-۹/۲ | ۸/۷ | ۳۲ | ۱۴/۶ | ۷/۶ | ۱۵/۵ |
| دانشگاه یزد | ۱۷ | +۱۰۰۱ | ۱۵/۵-۹/۲ | ۱۴/۸ | ۰/۴ | ۱۵/۵ | ۹/۹ | ۱۴/۶ |
| دانشگاه زنجان | ۱۸ | +۱۰۰۱ | ۱۵/۵-۹/۲ | ۱۵/۷ | ۳۸/۳ | ۱۷/۳ | ۹/۴ | ۱۶/۲ |

نمودار شماره (۱) تعداد دانشگاه‌های ایران در رتبه بندی تایمز در طول سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۱۲ (۱۳)



درآمد صنعتی، دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل از نظر استناد و دانشگاه تهران از نظر وجهه بین‌المللی بالاترین امتیاز را در سطح ملی کسب نموده‌اند.

دانشگاه کاشان با قرار گرفتن در بازه‌های رتبه‌ای ۵۰۱-۶۰۰ در بین دانشگاه‌های برتر جهان قرار دارند. رتبه سایر دانشگاه‌ها نیز در جدول شماره (۷) نشان داده شده است. دانشگاه علوم پزشکی تهران از نظر آموزش، دانشگاه صنعتی شریف از نظر پژوهش و

جدول شماره (۷): دانشگاه‌های برتر ایران در رتبه بندی تایمز ۲۰۱۹ از نظر معیارهای ۵ گانه (۱۱)

| نام دانشگاه | رتبه جهانی | امتیاز کلی | آموزش | پژوهش | استناد | درآمد صنعتی | وجهه بین‌المللی |
|----------------------|------------|------------|-----------|-------|--------|-------------|-----------------|
| صنعتی نوشیروانی بابل | ۱ | ۴۰۰-۳۵۱ | ۴۱/۷-۴۳/۹ | ۱۳/۶ | ۲۱/۳ | ۴۷/۸ | ۱۶ |
| صنعتی امیرکبیر | ۲ | ۶۰۰-۵۰۱ | ۳۳/۵-۳۷ | ۳۴/۵ | ۲۸/۹ | ۷۵/۱ | ۱۸/۸ |
| کاشان | ۳ | ۶۰۰-۵۰۱ | ۳۳/۵-۳۷ | ۱۶/۱ | ۱۶/۹ | ۳۵/۱ | ۱۸/۳ |
| علم و صنعت | ۴ | ۸۰۰-۶۰۱ | ۲۶-۳۳/۴ | ۲۵/۴ | ۲۶/۸ | ۶۶/۳ | ۱۵/۸ |
| صنعتی اصفهان | ۵ | ۸۰۰-۶۰۱ | ۲۶-۳۳/۴ | ۲۴/۱ | ۲۲ | ۸۵/۷ | ۲۰/۶ |
| علوم پزشکی مشهد | ۶ | ۸۰۰-۶۰۱ | ۲۶-۳۳/۴ | ۲۷/۳ | ۱۱/۶ | ۳۴ | ۱۸/۱ |
| صنعتی شریف | ۷ | ۸۰۰-۶۰۱ | ۲۶-۳۳/۴ | ۲۶/۲ | ۳۱/۹ | ۹۳/۸ | ۱۹/۹ |
| صنعتی شیراز | ۸ | ۸۰۰-۶۰۱ | ۲۶-۳۳/۴ | ۲۱/۶ | ۱۸/۶ | ۴۳/۵ | ۱۵/۲ |
| تبریز | ۹ | ۸۰۰-۶۰۱ | ۲۶-۳۳/۴ | ۲۶/۶ | ۱۸/۱ | ۴۳ | ۱۷/۱ |
| تهران | ۱۰ | ۸۰۰-۶۰۱ | ۲۶-۳۳/۴ | ۳۳/۸ | ۲۲/۵ | ۳۴ | ۲۲/۴ |
| علوم پزشکی تهران | ۱۱ | ۸۰۰-۶۰۱ | ۲۶-۳۳/۴ | ۴۸/۱ | ۱۵/۸ | ۳۷/۹ | ۲۱/۱ |
| شهید مدنی آذربایجان | ۱۲ | ۱۰۰۰-۸۰۱ | ۱۹-۲۵/۹ | ۱۷/۶ | ۱۱/۳ | ۳۶/۷ | ۱۴/۶ |
| فردوسی مشهد | ۱۳ | ۱۰۰۰-۸۰۱ | ۱۹-۲۵/۹ | ۲۵/۱ | ۱۷/۲ | ۴۰/۲ | ۲۰/۷ |

ادامه جدول شماره (۷): دانشگاه‌های برتر ایران در رتبه‌بندی تایمز ۲۰۱۹ از نظر معیارهای ۵ گانه (۱۱)

| نام دانشگاه | رتبه کشوری | رتبه جهانی | امتیاز کلی | آموزش | پژوهش | استناد | درآمد صنعتی | وجهه بین‌المللی |
|-----------------------|------------|------------|------------|-------|-------|--------|-------------|-----------------|
| گیلان | ۱۴ | ۱۰۰۰-۸۰۱ | ۱۹-۲۵/۹ | ۱۳/۸ | ۱۲/۲ | ۳۶/۷ | ۳۵/۴ | ۱۴/۶ |
| علوم پزشکی ایران | ۱۵ | ۱۰۰۰-۸۰۱ | ۱۹-۲۵/۹ | ۳۳/۳ | ۹/۳ | ۲۶/۶ | ۴۰/۸ | ۱۸/۸ |
| اصفهان | ۱۶ | ۱۰۰۰-۸۰۱ | ۱۹-۲۵/۹ | ۲۴/۴ | ۲۱/۲ | ۱۰/۴ | ۴۴/۴ | ۱۶/۸ |
| صنعتی خواجه نصیر طوسی | ۱۷ | ۱۰۰۰-۸۰۱ | ۱۹-۲۵/۹ | ۲۲/۲ | ۱۸/۸ | ۲۵/۹ | ۴۹/۳ | ۱۸/۳ |
| مازندران | ۱۸ | ۱۰۰۰-۸۰۱ | ۱۹-۲۵/۹ | ۲۸/۵ | ۱۱/۳ | ۳۶/۳ | ۳۷ | ۱۶/۳ |
| شهید بهشتی | ۱۹ | ۱۰۰۰-۸۰۱ | ۱۹-۲۵/۹ | ۱۹/۱ | ۱۸/۶ | ۲۹/۹ | ۴۸/۹ | ۱۷/۴ |
| علوم پزشکی شهید بهشتی | ۲۰ | ۱۰۰۰-۸۰۱ | ۱۹-۲۵/۹ | ۴۰/۸ | ۱۲ | ۱۹/۷ | ۳۸/۴ | ۱۵/۵ |
| شیراز | ۲۱ | ۱۰۰۰-۸۰۱ | ۱۹-۲۵/۹ | ۲۲/۱ | ۲۲/۴ | ۲۱/۴ | ۶۸/۴ | ۱۷/۱ |
| الزهراء | ۲۲ | +۱۰۰۱ | ۹/۸-۱۸/۹ | ۱۷ | ۹/۲ | ۲۰/۱ | ۳۵/۵ | ۱۴/۱ |
| بیرجند | ۲۳ | +۱۰۰۱ | ۹/۸-۱۸/۹ | ۱۵/۲ | ۷/۹ | ۷/۷ | ۳۴/۲ | ۱۵/۳ |
| خوارزمی | ۲۴ | +۱۰۰۱ | ۹/۸-۱۸/۹ | ۱۹ | ۹ | ۱۹/۱ | ۳۵/۴ | ۱۵/۹ |
| شهید باهنر کرمان | ۲۵ | +۱۰۰۱ | ۹/۸-۱۸/۹ | ۱۴/۶ | ۱۱/۴ | ۱۱/۵ | ۳۵/۶ | ۱۴/۱ |
| صنعتی شاهرود | ۲۶ | +۱۰۰۱ | ۹/۸-۱۸/۹ | ۱۴/۱ | ۱۲/۵ | ۱۵/۱ | ۳۵/۵ | ۱۵/۸ |
| ارومیه | ۲۷ | +۱۰۰۱ | ۹/۸-۱۸/۹ | ۲۲/۶ | ۱۱/۹ | ۱۳/۲ | ۳۵/۷ | ۱۴/۲ |
| یزد | ۲۸ | +۱۰۰۱ | ۹/۸-۱۸/۹ | ۱۳/۶ | ۱۱/۱ | ۱۵/۸ | ۳۵/۵ | ۱۵/۸ |
| زنجان | ۲۹ | +۱۰۰۱ | ۹/۸-۱۸/۹ | ۱۷/۸ | ۱۰/۶ | ۲۲/۲ | ۳۹/۷ | ۱۷/۸ |

جدول شماره (۸): دانشگاه‌های برتر ایران در رتبه‌بندی تایمز ۲۰۱۹ از نظر شاخص‌ها (۱۱)

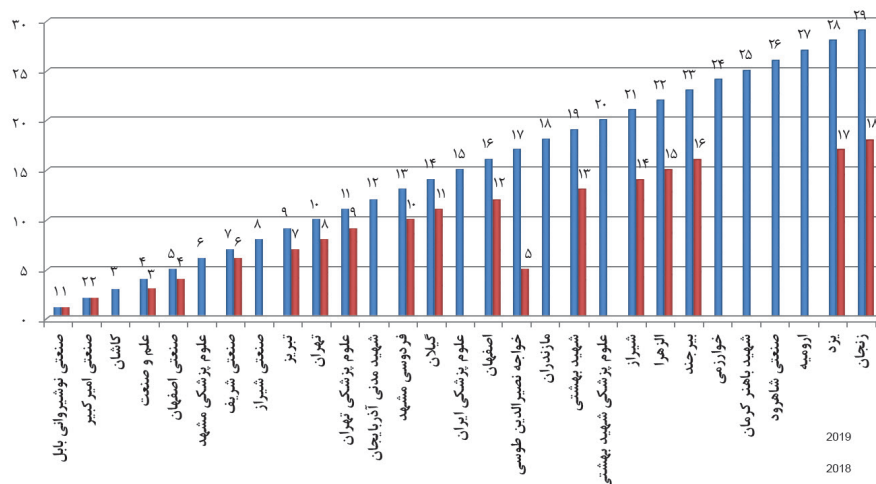
| رتبه ملی | نام دانشگاه | تعداد دانشجوین | نسبت دانشجو به استاد | درصد دانشجوین بین‌المللی | نسبت زن به مرد |
|----------|----------------------|----------------|----------------------|--------------------------|----------------|
| ۱ | صنعتی نوشیروانی بابل | ۵۳۵۳ | ۳۰/۹ | - | ۳۳/۶۷ |
| ۲ | صنعتی امیرکبیر | ۱۱۹۱۸ | ۲۱/۷ | ۲ | ۳۵/۶۵ |
| ۳ | کاشان | ۷۸۴۴ | ۲۵/۷ | ۴ | ۵۵/۴۵ |
| ۴ | علم و صنعت | ۱۴۲۰۸ | ۳۳/۵ | - | ۳۱/۶۹ |
| ۵ | صنعتی اصفهان | ۹۸۱۶ | ۲۰/۷ | ۱ | ۴۳/۵۷ |
| ۶ | علوم پزشکی مشهد | ۹۰۱۵ | ۱۰/۶ | ۲ | ۶۱/۳۹ |
| ۷ | صنعتی شریف | ۹۴۳۵ | - | - | ۲۶/۷۴ |
| ۸ | صنعتی شیراز | ۱۵۱۲ | ۱۴/۵ | - | ۳۶/۶۴ |
| ۹ | تبریز | ۲۳۴۸۰ | ۲۹/۹ | - | ۵۰/۵۰ |
| ۱۰ | تهران | ۵۵۶۴۵ | ۲۵/۷ | ۲ | ۴۳/۵۷ |
| ۱۱ | علوم پزشکی تهران | ۱۲۲۳۰ | ۷/۲ | ۶ | ۵۸/۴۲ |
| ۱۲ | شهید مدنی آذربایجان | ۶۳۲۲ | ۲۳/۹ | - | ۶۵/۳۵ |

جدول شماره (۸): دانشگاه‌های برتر ایران در رتبه‌بندی تایمز ۲۰۱۹ از نظر شاخص‌ها (۱۱)

| رتبه ملی | نام دانشگاه | تعداد دانشجویان | نسبت دانشجویان به استاد | درصد دانشجویان بین‌المللی | نسبت زن به مرد |
|----------|-----------------------|-----------------|-------------------------|---------------------------|----------------|
| ۱۳ | فردوسی مشهد | ۲۳۳۳۴ | ۲۸/۴ | ۵ | ۵۷/۴۳ |
| ۱۴ | گیلان | ۱۶۵۲۵ | ۲۷/۴ | - | ۵۶/۴۴ |
| ۱۵ | علوم پزشکی ایران | ۸۶۰۰ | ۸/۴ | ۳ | ۵۰/۵۰ |
| ۱۶ | اصفهان | ۱۲۹۰۰ | ۱۹/۸ | ۱ | ۵۹/۴۱ |
| ۱۷ | صنعتی خواجه نصیر طوسی | ۶۶۴۶ | ۲۱/۶ | ۱ | ۳۳/۶۷ |
| ۱۸ | مازندران | ۱۳۱۶۴ | ۳۶/۲ | ۲ | ۶۴/۳۶ |
| ۱۹ | شهید بهشتی | ۱۸۲۶۳ | ۲۱/۳ | ۱ | ۵۲/۴۸ |
| ۲۰ | علوم پزشکی شهید بهشتی | ۱۲۶۰۴ | - | ۱ | ۶۲/۳۸ |
| ۲۱ | شیراز | ۱۳۸۶۱ | ۲۰/۷ | - | ۴۹/۵۱ |
| ۲۲ | الزهراء | ۱۰۵۹۰ | ۲۴/۴ | ۱ | ۱۰۰/۰ |
| ۲۳ | بیرجند | ۱۱۳۴۷ | ۲۸/۷ | ۱ | ۵۶/۴۴ |
| ۲۴ | خوارزمی | ۱۳۱۲۹ | ۲۰/۷ | ۱ | ۵۷/۴۳ |
| ۲۵ | شهید باهنر کرمان | ۱۴۶۳۵ | ۲۲/۲ | - | ۵۶/۴۴ |
| ۲۶ | صنعتی شاهرود | ۸۴۵۳ | - | - | ۴۶/۵۴ |
| ۲۷ | ارومیه | ۱۳۵۶۹ | ۲۷/۸ | - | ۵۰/۵۰ |
| ۲۸ | یزد | ۱۳۶۳۵ | ۳۰/۳ | - | ۵۷/۴۳ |
| ۲۹ | زنجان | ۱۰۶۰۶ | ۲۶/۷ | - | ۵۵/۴۵ |

داده‌های رتبه‌بندی سال ۲۰۱۹ بیش از ۲۵۰۰۰ نشریه علمی را که توسط پایگاه اسکوپوس الزویر نمایه می‌شود را در برمی‌گیرد. تولیدات علمی دوره ۵ ساله ۲۰۱۳-۲۰۱۷ و استنادات دوره شش ساله ۲۰۱۳-۲۰۱۸ را شامل می‌شود.

نمودار شماره (۲): دانشگاه‌های برتر ایران طبق رتبه‌بندی تایمز ۲۰۱۹-۲۰۱۲



روش بررسی

روش تحقیق در این مطالعه روش تحلیل محتوا با رویکرد توصیفی است و از نوع پژوهش‌هایی است که مقدمات و اطلاعات اولیه آن با روش تحلیلی بررسی گردیده است. ابتدا مطالعاتی در خصوص رتبه‌بندی، به عنوان یکی از مؤلفه‌های توسعه انجام شد، سپس ادبیات مرتبط با رتبه‌بندی و توسعه استخراج شده است. در مرحله بعد مطالعه تطبیقی بین رتبه‌بندی ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ تایمز در خصوص دانشگاه‌های ایران انجام شد و در پایان نتایج پس از تجزیه و تحلیل، به طور توصیفی ارائه شد.

یافته‌ها

رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهانی در نظام رتبه‌بندی آموزش عالی تایمز ۲۰۱۹ شامل بیش از ۱۲۵۰ دانشگاه است و از بزرگترین جدول لیگ‌های بین‌المللی است. ۵ معیار تدریس و آموزش، تحقیق و پژوهش، انتقال دانش یا استناد، چشم انداز یا وجهه بین‌المللی و درآمدهای صنعتی و در کل با ۱۳ شاخص عملکردی، ابزار قضاوت و رتبه‌بندی هستند.

با توجه به گزارش رتبه‌بندی بین‌المللی تایمز سال ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ دانشگاه‌های جهان از جمله دانشگاه‌های مختلف ایران، نتایج ذیل استخراج شد.

۱. در فهرست ۲۰۱۹ دانشگاه آکسفورد و دانشگاه کمبریج به عنوان برترین دانشگاه‌های دنیا ذکر شده‌اند. سه دانشگاه آکسفورد و کمبریج (از انگلیس) و استنفورد (از آمریکا) به ترتیب در رتبه‌های اول تا سوم و نیز دانشگاه‌های ام آی تی، صنعتی کالیفرنیا، هاروارد، پرینستون، ییل و کالج لندن به ترتیب در رتبه‌های ۴ الی ۱۰ دنیا قرار گرفته‌اند. در بین ۱۰ دانشگاه برتر جهان ۳ دانشگاه از کشور انگلستان و ۷ دانشگاه از ایالات متحده بوده‌اند.

۲. در بین دانشگاه‌های ایران، دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل دو سال متوالی رتبه بین ۳۵-۳۰۱ را در سال ۲۰۱۸ و ۴۰۰-۳۵۱ را در سال ۲۰۱۹ کسب کرده است که در سطح ملی رتبه اول محسوب می‌شود.

۳. از نظر معیارهای نظام رتبه‌بندی تایمز همانطور که در جداول شماره ۶، ۷ و ۹ آمده است، در معیار استناد دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل در سال ۲۰۱۸، امتیاز ۹۹/۱ و در سال ۲۰۱۹ امتیاز ۱۰۰ را کسب کرده است که در سطح جهانی در مقایسه با دانشگاه استنفورد و همچنین موسسه فناوری ماساچوست آمریکا با امتیاز ۹۹/۹ قابل توجه می‌باشد. اما تقویت در معیار آموزش با توجه به کسب کمترین امتیاز یعنی ۱۳/۶ در بین ۲۹ دانشگاه برتر ملی ضروری به نظر می‌رسد تا رشد همه جانبه‌تری را تجربه نماید. در معیار آموزش، دانشگاه علوم پزشکی تهران دو سال متوالی رتبه اول ملی در سال ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ به خود اختصاص داده است. با توجه به رتبه بین ۸۰۰-۶۰۱ در سال ۲۰۱۸ و همچنین ۲۰۱۹ و رتبه ۹ ملی در سال ۲۰۱۸ و رتبه ۱۱ ملی در سال ۲۰۱۹ ضرورت دارد اهتمام در تقویت معیارهای دیگر از جمله پژوهش، استنادات، درآمدهای صنعتی و وجهه بین‌المللی نماید. در معیار پژوهش، در سال ۲۰۱۸ دانشگاه صنعتی امیرکبیر و در سال ۲۰۱۹ دانشگاه صنعتی شریف رتبه اول ملی را کسب نموده‌اند. در معیار درآمد صنعتی، دانشگاه صنعتی شریف طبق رتبه‌بندی ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ رتبه اول ملی را به خود اختصاص داده است. در معیار وجهه جهانی، سال ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ دانشگاه تهران رتبه اول ملی را به خود اختصاص داده است.

جدول شماره (۹): دانشگاه‌های دارای رتبه اول ملی در هر یک از معیارهای ۵ گانه رتبه‌بندی تایمز ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹

| رتبه بندی سال | معیارهای رتبه بندی | | | |
|---------------|----------------------|----------------|------------|----------------|
| | استنادها | درآمدهای صنعتی | وجهه جهانی | پژوهش |
| ۲۰۱۸ | صنعتی نوشیروانی بابل | صنعتی شریف | تهران | صنعتی امیرکبیر |
| ۲۰۱۹ | صنعتی نوشیروانی بابل | صنعتی شریف | تهران | صنعتی شریف |

بحث و نتیجه گیری

بررسی عوامل مؤثر بر توسعه جوامع پیشرفته نشان می‌دهد که این کشورها دارای نظام آموزشی توانمند و کارآمد هستند. در دنیای امروز که علم و تکنولوژی با رشد و گسترش وسیع و جهان شمول به عنوان عامل مهم و اساسی در فرایند رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جوامع بشری به حساب می‌آیند، دانشگاه‌ها و نظام‌های آموزشی نقش بس عظیم و پراهمیتی را به دست آورده‌اند. عنایت و توجه روزافزون به نوع و گسترش آموزش، ضرورتی انکارناپذیر است (۹). بنابراین برنامه‌ریزی آموزشی جهت رسیدن به نقطه مطلوب ضروری است.

برنامه‌ریزی آموزشی شامل کاربرد منظم روش‌های تحلیل در مورد هر یک از اجزای نظام آموزشی است که هدف آن استقرار یک نظام آموزشی کارآمد است و همواره بخش جدایی‌ناپذیر از برنامه‌ریزی توسعه به شمار می‌رود (۱۴). برنامه‌ریزی آموزشی برای ایفای موفق نقش خود با توجه به ابعاد و شاخص‌های مورد نظر توسعه ضروری می‌باشد. بدیهی است این امر میسر نخواهد شد مگر اینکه مشخص شود هم اکنون کجا قرار گرفته‌ایم و چگونه و با چه منابعی به کجا می‌رویم. در این راستا رتبه‌بندی دانشگاه‌ها می‌تواند همانند چراغ راهنما عمل نماید. طبق اظهارات چاترتون و گودارد (۲۰۰۳)، پاسخگویی به خواسته‌های جدید نیازمند نوع جدیدی از منابع و اشکال جدید مدیریت است که دانشگاه‌ها را به عنوان مؤسسات می‌پذیرند تا

۴. در بین دانشگاه‌های علوم پزشکی در سال ۲۰۱۸ صرفاً دانشگاه علوم پزشکی تهران با رتبه ۹ ملی و ۶۰۱-۸۰۰ جهانی دیده می‌شود. اما در سال ۲۰۱۹ با اضافه شدن ۳ دانشگاه دیگر به این مجموعه، ارتقای قابل توجهی دیده می‌شود. دانشگاه علوم پزشکی مشهد با رتبه ۶ ملی (۶۰۱-۸۰۰ جهانی)، دانشگاه علوم پزشکی تهران با رتبه ۱۱ ملی (۸۰۰-۶۰۱ جهانی)، دانشگاه علوم پزشکی ایران با رتبه ۱۵ ملی (۱۰۰۰-۸۰۱) و دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهشتی با رتبه ۲۰ ملی (۱۰۰۰-۸۰۱) در بین ۲۹ دانشگاه برتر ملی طبق نظام رتبه‌بندی تایمز دیده می‌شوند.

۵. در رتبه‌بندی سال ۲۰۱۲ تعداد دانشگاه‌های موجود ایران در لیست تایمز یک دانشگاه بوده که در سال ۲۰۱۹ به ۲۹ دانشگاه ارتقاء یافته است.

۶. نتایج رتبه‌بندی سال ۲۰۱۸-۲۰۱۷ میلادی تایمز نشان از حضور ۶ دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل، تبریز، گیلان، اصفهان، الزهرا و بیرجند برای اولین بار در فهرست جهانی تایمز را دارد که در این بین دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل با اولین حضور خود در رتبه‌بندی تایمز، به عنوان برترین دانشگاه کشور معرفی شد.

۷. از نظر درصد دانشجویان بین‌المللی دانشگاه علوم پزشکی تهران در رتبه اول، از نظر شاخص نسبت دانشجو به استاد، دانشگاه علوم پزشکی مشهد در رتبه اول و دانشگاه علوم پزشکی ایران، در رتبه دوم ملی قرار دارند.

باید در نظر داشت که کسب رتبه برتر هدف نیست بلکه موقعیت کنونی را نشان داده و مسیر حرکت را مشخص می‌نماید.

با توجه به اینکه جهان به سمت اقتصاد کارآفرینی در حال حرکت است. شرکت‌های تجاری جدید دانش بنیان با سرعت بی‌سابقه در حال توسعه در سطح جهان هستند. لذا انتقادی که بر رتبه‌بندی تایمز وارد است این است که توجه کمتری به اختراع، نوآوری، خلاقیت و کارآفرینی (شاخص‌های دانشگاه نسل سوم) شده است در حالی که کارآفرینان قهرمانان توسعه اقتصادی و تجارت معاصر هستند. هر چقدر در آموزش، پژوهش و استناد (انتقال دانش) قوی باشیم، چنانچه نتوانیم این دانش را به تکنولوژی و صنعت انتقال دهیم و دانش خود را تجاری سازی کنیم لذا نمی‌توانیم به کشوری توسعه یافته تبدیل شویم. با عنایت به موارد فوق ضرورت دارد برنامه‌ریزی آموزشی

درستی برای دانشگاه‌های علوم پزشکی داشته باشیم لذا با توجه به نتایج رتبه‌بندی می‌توان اطلاعات پایه لازم را کسب و با تحلیل داده‌های گردآوری شده و تبیین اطلاعات موجود و تشخیص وضعیت موجود، برنامه‌های آتی را با توجه به چشم‌اندازهای تعریف شده در برنامه تحول، تحلیل نموده، چالش‌ها و فرصت‌ها را تشخیص و بر این اساس برنامه‌های بلندمدت، میان‌مدت و کوتاه‌مدت را تدوین نماییم. مراحل بعد اجرا و ارزشیابی است که باز هم رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و اطلاعات حاصل همانند چراغ راهنما عمل خواهند نمود. همچنین می‌تواند برای هیأت علمی و دانشجویان در انتخاب دانشگاه موثر باشد.

سهم بویا را در روند توسعه ایجاد کنند. طبق اظهارات پالوما سانچز و همکاران (۲۰۰۹) دانشگاه‌ها نه تنها برای کارکنان و دانشجویان دانشگاه بلکه برای بودجه نیز باهم رقابت می‌کنند. به همین دلیل، آنها باید گزارشاتی را ارائه دهند که به دیگران اجازه می‌دهد تا عملکردشان را ارزیابی کنند. چندین سیستم رتبه‌بندی برای مأموریت‌های اول و دوم، از جمله رتبه‌بندی دانشگاهی دانشگاه‌های جهانی و رتبه‌بندی دانشگاه جهانی، تحصیلات عالی، وجود دارد. این رتبه‌بندی‌ها بر اساس تحقیق، تدریس یا حتی جایزه نوبل به کارکنان استوار است. در حالی که رتبه‌بندی‌ها به دانشگاه‌ها اجازه می‌دهد تا عملکرد خود را درک کنند و شیوه‌های خود را بهبود بخشند (۱۵). به نظر می‌رسد رتبه‌بندی تایمز می‌تواند تا حدودی پاسخگوی این نیاز دانشگاه‌ها باشد.

در همین راستا ضروری است کشورهای در حال توسعه به نظام آموزشی خود توجه بیشتری نمایند و بودجه بیشتری به این امر اختصاص دهند تا به توسعه در زمان مناسب نائل شوند. آموزش گام نخست در برنامه‌ریزی توسعه است. پایه و اساس توسعه اقتصادی و اجتماعی هر کشوری را نیروی انسانی ماهر و متخصص تشکیل می‌دهد. بنابراین یکی از محورهای اصلی رشد و توسعه کشور، توجه به آموزش و در واقع دانشگاه‌ها می‌باشد. به عبارتی توسعه در گرو توجه به نظام آموزشی و دانشگاه‌هاست. دانشگاه‌ها باعث شکوفایی استعدادها و ارتقای کیفیت نیروی انسانی می‌گردند و در نتیجه موجب افزایش بهره‌وری و تسریع رشد اقتصادی خواهد شد. نظام آموزشی از باثبات‌ترین بخش‌های اقتصادی هر جامعه محسوب می‌شود. بدیهی است رتبه‌بندی‌های بین‌المللی دانشگاه‌ها پاسخگویی، رقابت‌پذیری و مدیریت داده‌ها و اطلاعات دانشگاه‌ها را افزایش می‌دهد. هر چند هیچکدام از رتبه‌بندی‌های جهانی کامل نیستند و داوری آنها بر اساس آمار چند معیار محدود می‌باشد اما

1. Jafari, M, Nouri, S, Talebi, D. Prioritizing ICT indicators to evaluate the performance and ranking of universities and higher education institutions in the country. *Journal of Perspective of Public Administration*, No. 10, Summer 2012, pp. 115-129 (Persian)
2. Arasteh H R, Fazeli Masouleh S. Rankings and features of the world's top universities. *Journal of Iranian Engineering Education*. Thirteenth, No. 52, Winter 2011, pp. 101-87 (Persian)
3. Dill DD. Convergence and diversity: The role and influence of university rankings. In Keynote Address presented at the Consortium of Higher Education Researchers (CHER) 19th Annual Research Conference 2006 Sep 9 (Vol. 9).
4. Haghdoost AA, Shoghi Shafagh Aria F, Momtazmanesh N, Changiz T, Mohammadi A, Khazaeli P, Dehghani M R, Hamzeh B, Alizadeh M, Mohammadi N, Mansourian M R, Noorian A, Ahmadi S, Kabir A, Vahidshahi K. Educational Ranking of Medical Universities: Designing Rating Indicators. *journal of TebVaTazkyeh*, Spring 2010, No. 76, pp. 65-72 (Persian)
5. Zare Benadkuki, M R; Vahdat Zad, M A; Oliya, M S; Lotfi, M M. Studying University Ranking Systems: A Critical Approach. *Journal of Iranian Engineering Education*, Year 17, No. 65, Spring 2015, p. 95-131 (Persian)
6. Salmi J. The challenge of establishing world class universities. *The World Bank*; 2009 Feb 10.
7. Arasteh, H R; Amiri, L. The Role of Universities in Sustainable Development Education; *Journal of Vol-Cultivation*. Second Year, No. 2, June 2012; pp. 29-36. (Persian)
8. Mousaee, M; Ahmadzadeh, M. Educational development and Sustainable Development; *Yas Strategic Quarterly*; No. 18, Summer 2009; p 209-223. (Persian)
9. Marginson S. Public/private in higher education: a synthesis of economic and political approaches, *Studies in Higher Education*, 2018 Vol. 43, No. 2, 322-337.
10. Dehghani, M J. 18 universities from the Islamic Republic of Iran ranked as the Top Ranking Asian Times. *Portal of Ministry of Science, Research and Technology* (<https://www.msrt.ir/fa/news>). 7 Feb 2018 | 15:25 Code: 37390.
11. Times Higher Education World University Rankings in the site: <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings>
12. Rasuli B. Nemay-e 2018, Iran in Science, Technology, and Innovation Global Indices. *Supreme Council for Science, Research, and Technology, (SCSRT)*. 2018. (Persian)
13. Dehghani, M J. The position of world universities in the 2019 rankings. *Tabnak Portal* (<https://www.tabnak.ir/fa/news>). Release Date 27 September 2018; 10: 26. News Code: 837610
14. Chaman Ara, A; Shah Mohammadi, N; *Educational Planning and Curriculum; Educational Technology Development Monthly*; No. 5, February 2012; Period Twenty-Eighth; pp. 36-40. (Persian)
15. Kapetaniou C, Lee SH. A framework for assessing the performance of universities: The case of Cyprus. *Technological Forecasting and Social Change*. 2017 Oct 1; 123:169-80.



Comparative study of the status of Iran's medical universities according to Times Higher Education World University Rankings 2018 & 2019

Asghar Jahandideh^{1*}, Habibeh Abbasi², Jebrail Nasl Seraji³, Esmacil Idani⁴,
Zahra Riyahi Poor⁵, Zahra Abbasi⁶

Abstract:

Background and Objective: A long-term vision is essential for create world-class universities and implementation. In the current competitive environment, universities must achieve a high level of performance, leading to the production of innovative products and rewarding society demands. In order to have a proper strategy and plan for economic and social development, we should evaluate the performance of the universities.

Methods and Materials: In this research, analytical and descriptive methods have been used. In order to determine the status of universities, the existing records are reviewed through search of valid internet sites and the study of the latest articles and related documents. Then, according to the 2018 and 2019 ranking of the Times, descriptive statistics for comparing the world's top universities in Iran have used.

Results: According to the 2018 ranking of the Times, 18 universities and 29 university of Iran According to the 2019 ranking of the Times were among top world universities. Babol Noshirvani University of Technology has ranked first in national. In terms of teaching (education), Tehran University of Medical Sciences, in terms of research, University of Amirkabir and Sharif University of Technology Iran, in terms of the citation, Babol Noshirvani University of Technology, in terms of industrial income, Sharif University, and in terms of international outlook, Tehran University were ranked first in the national. In terms of the ratio of of students - professor, Mashhad University of Medical Sciences, in terms of the percentage of international students, Tehran University of Medical Sciences, were located in the first place.

Conclusion: Purposeful and structured assessment of the performance of universities is one of the components necessary for the survival of universities and the educational system of the country. Therefore, ranking is essential to determine the path, identify the strengths and weaknesses, as well as the competitive advantage between the universities of the country and the world.

Keywords: Ranking, Performance Evaluation, University, Development, Times Higher Education World University Rankings

-
- 1*. Corresponding Author, MD, Expert of Secretariat of spatial planning, Deputy of Education, Ministry of Health and Medical Education, Tehran, Iran. dr.a.jahandideh@gmail.com
 2. Ph.D. Student Secretariat of the Council for Education of Health and Basic Medical Sciences, Deputy of Education, Ministry of Health and Medical Education, Tehran, Iran. habbasi2006@gmail.com
 3. Professor of Tehran University of Medical, Secretary of spatial planning, Deputy of Education, Ministry of Health and Medical Education, Tehran, Iran. jnsaraji@tums.ac.ir
 4. Associate Professor of Shahid Beheshti University of Medical, Secretariat of the Council for Graduate Medical Education. Tehran. Iran. esmaileidani@gmail.com
 5. Pediatrician, Graduated of Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran. zriahipoor@gmail.com
 6. MSc, Islamic Azad University (Central organization), Tehran, Iran. abbasizahra1987@gmail.com